

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

Γεωργική Εκπαίδευση

Θεματική ενότητα 13 1/2

Όνομα καθηγητή: Αλέξανδρος Κουτσούρης

Τμήμα: Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μαθησιακοί στόχοι 1/2

Οι φοιτητές/τριες πρέπει να είναι ικανοί/ες:

- α) να ορίζουν την 'αξιολόγηση' και να αναφέρουν τα βασικά ερωτήματα στην αξιολόγηση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος
- β) να διακρίνουν μεταξύ διαφορετικών τύπων (εκπαιδευτικής) αξιολόγησης
- γ) να αναφέρουν τα κριτήρια μέτρησης της επίδοσης των εκπαιδευομένων
- δ) να αναφέρουν διαφορετικούς τρόπους αξιολόγησης των εκπαιδευομένων, τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους

Μαθησιακοί στόχοι 2/2

- ε) να αναφέρουν εναλλακτικά υποδείγματα εκπαιδευτικής αξιολόγησης
- στ) να ορίζουν τον 'τριγωνισμό' στην αξιολόγηση, τα πλεονεκτήματα και τον τρόπο διεξαγωγής του
- ζ) να αναφέρουν τα βασικά στοιχεία της αξιολόγησης ενός 'προγράμματος σπουδών' με έμφαση στα τεχνικά-επαγγελματικά προγράμματα

Λέξεις κλειδιά

- Αξιολόγηση
- Αξιολόγηση προγράμματος
- Αξιολόγηση εκπαιδευομένων
- Κριτική υποδείγματος
- Εναλλακτικά υποδείγματα
- Τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (1/2)

- Αξιολόγηση με την ευρύτερη έννοια σημαίνει τη διαδικασία της απόφασης για την αξία κάποιου πράγματος.
- «Αρχικά πραγματοποιούμε κάποιες παρατηρήσεις ή συλλέγουμε κάποιες πληροφορίες. Μετά εφαρμόζουμε κάποια standards ή κριτήρια στις παρατηρήσεις μας. Τελικά, διαμορφώνουμε κάποια κρίση και φτάνουμε σε κάποιο αποτέλεσμα ή λαμβάνουμε μια απόφαση» (Frutchey)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (2/2)

- Η αξιολόγηση δεν πρέπει να συγχέεται με την αποτίμηση ή τη μέτρηση.
- Η μέτρηση αναφέρεται σε παρατηρήσεις που μπορούν να εκφραστούν ποσοτικά (σε απαντήσεις σε ερωτήματα της μορφής 'πόσο').
- Η αποτίμηση μπορεί να οριστεί ως μια διαδικασία παρατήρησης ή μέτρησης όμοια με την αξιολόγηση, αλλά η οποία δεν εμπλέκει πάντα αξιακές κρίσεις τόσο καθαρά όσο η αξιολόγηση.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΤΥΠΟΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ (Cronbach)

- α) «επιτυγχάνει το πρόγραμμα τους στόχους του;»
- β) «έχει το πρόγραμμα κάποιο αποτέλεσμα (επίδραση, επιρροή);»
- γ) «πόσο μεγαλύτερο, κατά μέσο όρο, είναι το παραγόμενο αποτέλεσμα με την εφαρμογή του σχεδίου (προγράμματος) Α σε σύγκριση με το σχέδιο (πρόγραμμα) Β;»

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΤΥΠΟΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ (White)

- Εμπειρικές ερωτήσεις (π.χ. αποτελεσματικότητα του προγράμματος μαθημάτων, κόστος, πλεονεκτήματα του προγράμματος σε σχέση με άλλα προγράμματα, κλπ.).
- Αξιολόγηση των βασικών αρχών, των στόχων του προγράμματος σπουδών. Τέτοιες ερωτήσεις εμπλέκουν τα προβλήματα αξιακών κρίσεων όπως και κάθε συζήτηση που αναφέρεται στην εκπαίδευση.

ΤΥΠΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (1/3)

- Rowntree
- Μικρο- και μακρο-αξιολόγηση (εξαρτάται από την οριζόμενη μονάδα διδασκαλίας)
- Η μικρο-αξιολόγηση έχει ως βασικό στόχο την στήριξη και βελτίωση της διδασκαλίας προς όφελος των παρόντων μαθητών
- Η μακρο-αξιολόγηση αποβλέπει στο να ευεργετηθούν οι μαθητές σε κάποια μελλοντική κατάσταση μάθησης.

ΤΥΠΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (2/3)

- ‘σωρευτική’: ερωτήσεις στο τέλος του προγράμματος μαθημάτων που διερευνούν το κατά πόσον οι εκ των προτέρων καθορισμένοι αντικειμενικοί σκοποί επιτεύχθηκαν
- ‘διαμορφωτική’: συνεχής διαδικασία η οποία αποβλέπει στην αποτίμηση της επίτευξης των σκοπών του προγράμματος και στην πρόταση πιθανών τροποποιήσεων του προγράμματος μαθημάτων

ΤΥΠΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (3/3)

Gibby

- α) ‘αρχική’ αξιολόγηση: αφορά στις αρχικές αποφάσεις σχετικά με το αξιόλογο και την πραγματοποίηση του προγράμματος μαθημάτων
- β) ‘τυπική’ αξιολόγηση: συνδέεται με το στάδιο δοκιμής ενός εκπαιδευτικού προγράμματος
- γ) ‘σωρευτική’ αξιολόγηση: αφορά στα επιτεύγματα των μαθητών οι οποίοι παρακολούθησαν το πειραματικό πρόγραμμα
- δ) ‘μακροχρόνια’ αξιολόγηση: αναφέρεται στα αποτελέσματα μιας ευρείας (τοπικά και χρονικά) εφαρμογής του προγράμματος.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ (1/2)

- **ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ:** όταν πολλοί εξεταστές βάζουν τον ίδιο βαθμό στο ίδιο γραπτό – σαφής καθορισμός κριτηρίων βαθμολογίας
- **ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ:** όταν η εξέταση μετράει πραγματικά αυτό που επιθυμούμε να μετρήσουμε – η εξέταση πρέπει να καλύπτει όλους τους τομείς της ύλης που διδάχτηκε

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ (2/2)

- **ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ:** όταν η εξέταση μετράει με συνέπεια αυτό που θέλουμε να μετρήσουμε (όταν δηλ. ένας εκπαιδευόμενος επανεξεταζόμενος με την ίδια διαδικασία παίρνει τον ίδιο βαθμό)
- **ΠΡΑΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ή ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ (1/2)

- ΤΕΣΤ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ: Εύκολο, γρήγορο, αξιόπιστο και έγκυρο
- ΤΕΣΤ (ΣΩΣΤΟ-ΛΑΘΟΣ, ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ, ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΗΣΗΣ): Διαβάζονται γρήγορα, είναι εύκολο να απαντηθούν, δύσκολα στην κατασκευή - σαφήνεια
- ΔΟΚΙΜΙΟ: Μέτρηση σύνθετων μαθησιακών αποτελεσμάτων, χαμηλή αξιοπιστία
- ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ: Ελαχιστοποίηση μειονεκτημάτων δοκιμίου

ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ (2/2)

- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ
- ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
- ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΜΜΑΘΗΤΗ
- ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ (συμφωνία σχετικά με την ποιότητα και ποσότητα εργασίας)
- ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
- ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Ή ΤΟ ΘΡΑΝΙΟ

ΤΡΟΠΟΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

- ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΣΤΑΘΕΡΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ: εξαρτάται από την ευκολία/δυσκολία του τεστ
- ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ (ποσοστά με αναλογία 7-24-38-24-7): ενίσχυση ανταγωνισμού, πρόβλημα σε τάξεις με διαφορετικό μαθητικό δυναμικό
- ΚΑΤΑΜΑΘΗΣΗ: προκαθορισμένο επίπεδο πλήρους μάθησης που πρέπει να επιτευχθεί
- ΣΥΜΦΩΝΗΜΕΝΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ: τεστ & δραστηριότητες

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑ Gibby (1/2)

- Α) αφορά σε περιοχές του προγράμματος σπουδών στις οποίες οι διδακτικοί σκοποί μπορούν να διατυπωθούν καθαρά και όπου οι τελικές αποτιμήσεις είναι εύκολο να πραγματοποιηθούν
- τα αποτελέσματα της μάθησης είναι σύνθετα και/ ή απρόβλεπτα
- - υπάρχουν αντικείμενα ή τομείς στις οποίες οι κρίσεις δεν μπορούν να αναχθούν σε standards (σταθερά κριτήρια).

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑ Gibby (2/2)

- Β) οι τρίτοι (π.χ. Υπουργείο, τοπική αυτοδιοίκηση, ιδιοκτήτες σχολείων, γονείς, κ.λπ.), οι σχεδιαστές προγραμμάτων σπουδών, οι διδάσκοντες και οι μαθητές έχουν συχνά κριτήρια που διαφέρουν σε σημαντικό βαθμό για να κρίνουν το αξιόλογο ενός προγράμματος μαθημάτων

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑ Lawton

- Οι καταστάσεις διδασκαλίας/ μάθησης είναι πιο πολύπλοκες απ' ό,τι συνήθως υποτίθεται
- Η προσπάθεια βελτίωσης ενός προγράμματος απαιτεί πολύ περισσότερες πληροφορίες από αυτές των απλών αποτελεσμάτων απομονωμένων τεστ (εξετάσεων με τη γνωστή μορφή τους).

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑ Stenhouse

- Κατά την άσκηση της μέτρησης η επάρκεια και αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτή και το γενικό πλαίσιο πραγματοποίησης της εκπαίδευσης δεν λαμβάνονται υπόψη ως μεταβλητές αλλά θεωρούνται ως σταθεροί (συνήθως επαρκείς) παράγοντες

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑ Cronbach

- Τα περισσότερα προγράμματα συνήθως δεν είναι αυστηρά (καθ)ορισμένα. Συνεπώς, υπάρχει η τάση προσαρμογής τους
- Οι έρευνες μεγάλης κλίμακας οι οποίες παρουσιάζουν μέσους όρους 'ωφελειών' αποτυγχάνουν να δώσουν πληροφορίες για το εάν πρόγραμμα 'πραγματικά' διεξάχθηκε στις αίθουσες διδασκαλίας (διαφορά 'ακαδημαϊκού' και 'πραγματικού' προγράμματος)
- Οι πειραματικές επινοήσεις δεν προσφέρουν στον προσδιορισμό αιτιωδών σχέσεων

ΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ-ΒΟΤΑΝΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

Η μάθηση θεωρείται ως απλή υπόθεση και η αξιολόγηση ως μια διαδικασία

- α) εκ των προτέρων ελέγχου,
- β) διδασκαλίας, και
- γ) εκ των υστέρων ελέγχου

<=>

- α) μέτρηση του ύψους του φυτού,
- β) εφαρμογή της λίπανσης σύμφωνα με τις οδηγίες, και
- γ) εκ νέου μέτρηση, και σύγκριση με την ανάπτυξη των φυτών μιας ομάδας ελέγχου

‘ΝΕΟ ΡΕΥΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΩΝ’

(1/4)

- (α) λίγη προσοχή στις εκπαιδευτικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανόμενου του περιβάλλοντος μάθησης
- (β) υπερβολική προσοχή σε ψυχομετρικά μετρήσιμες αλλαγές στη συμπεριφορά του εκπαιδευόμενου (παραπλανητικές υπεραπλουστεύσεις των σύνθετων αλλαγών που εμφανίζονται στους μαθητές)
- (γ) ανταμοιβή της ακρίβειας της μέτρησης και της γενίκευσης της θεωρίας - παράβλεψη της μη καλής προσαρμογής μεταξύ σχολικής πραγματικότητας και θεμάτων έρευνας και της αναποτελεσματικής επικοινωνίας μεταξύ των ερευνητών και όσων βρίσκονται εκτός ερευνητικής κοινότητας

‘ΝΕΟ ΡΕΥΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΩΝ’ (2/4)

- (α) ανταπόκριση στις ανάγκες και απόψεις διαφορετικών ακροατηρίων
- (β) διευκρίνιση της σύνθετης διαδικασίας η οποία λαμβάνει χώρα στο σχολικό οργανισμό, κατά τη διδασκαλία και τη μάθηση
- (γ) είναι σχετικές με προσεχείς δημόσιες και επαγγελματικές αποφάσεις
- (δ) εκτίθενται σε γλώσσα η οποία είναι κατανοητή από τα ακροατήριά τους

‘ΝΕΟ ΡΕΥΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΩΝ’

(3/4)

- (α) Δεδομένα παρατήρησης, μετά προσεκτικό έλεγχο ως προς την εγκυρότητά τους, πρέπει να χρησιμοποιούνται (μερικές φορές υποκαθιστώντας δεδομένα προερχόμενα από ερωτηματολόγια και τεστ)
- (β) Η αξιολόγηση πρέπει να σχεδιάζεται έτσι ώστε να είναι αρκετά εύκαμπτη για να μπορεί να ανταποκρίνεται σε απρόβλεπτα γεγονότα
- (γ) Οι αξιακές θέσεις του αξιολογητή πρέπει να είναι φανερές στους εισηγητές και το ακροατήριο της αξιολόγησης

‘ΝΕΟ ΡΕΥΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΩΝ’

(4/4)

- (α) συγκρουόμενοι ρόλοι του αξιολογητή
- (β) βαθμός προκαθορισμού των ορίων της έρευνας, της κυκλοφορίας των ευρημάτων, κλπ. θεμάτων, τα οποία μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενα διαμάχης αργότερα.
- (γ) πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της παρέμβασης στις εκπαιδευτικές πρακτικές για τη συλλογή στοιχείων ή τον έλεγχο της μεταβλητότητας συγκεκριμένων στοιχείων
- (δ) συνθετότητα των εκπαιδευτικών αποφάσεων, οι οποίες συνήθως έχουν πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις.
- (ε) βαθμός στον οποίο ο αξιολογητής θα έπρεπε να επεξηγεί τις παρατηρήσεις του αντί να αφήνει τα διάφορα ακροατήρια να τις ερμηνεύσουν ανάλογα.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ (1/4)

MacDonald: ολιστική προσέγγιση.

- Η αξιολόγηση δεν πρέπει να ξεκινήσει με συγκεκριμένες υποθέσεις σχετικά με τα δεδομένα που θα συλλεχθούν. Η αξιολόγηση πρέπει να αποδεχτεί, ως εν δυνάμει σχετικά, όλα τα δεδομένα που συνδέονται με το πρόγραμμα, καθώς και το γενικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιείται

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ (2/4)

- MacDonald: δεν υπάρχει ελεύθερη - αξιών (ή αμερόληπτη) αξιολόγηση. Κύριος στόχος πρέπει να είναι η επικοινωνία πληροφοριών που θα είναι αφενός έγκυρες και αξιόπιστες, και αφετέρου ανοιχτές στην δημόσια κριτική ώστε να διευκολύνουν τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το ιδιαίτερο πρόγραμμα που εξετάζεται
- Stake: υπέρ μιας προσέγγισης η οποία θα στοχεύει στην κατανόηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε αντίθεση με τον συνηθισμένο τύπο αξιολόγησης ο οποίος απασχολείται μόνο με όρους επιτυχίας ή αποτυχίας

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ (3/4)

- Stake: ‘ανταποκριτική’ αξιολόγηση = αποσκοπεί σε μια περιεκτική απεικόνιση ενός προγράμματος σπουδών.
- Το εξεταζόμενο πρόγραμμα πρέπει να θεωρηθεί ως ένα όλο και η αξιολόγηση προσπαθεί να αποκαλύψει τη συνολική δομή του
- Η αξιολόγηση είναι προσανατολισμένη στις δραστηριότητες του προγράμματος, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του ακροατηρίου για πληροφόρηση, και παρουσιάζει όλες τις διαφορετικές αξιακές προσεγγίσεις που μπορούν να εμφανιστούν

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ (4/4)

Parlett & Hamilton: 'διευκρινιστική' αξιολόγηση = μελέτη:

- α) του τρόπου λειτουργίας του προγράμματος,
- β) των επιρροών που δέχεται από την 'κατάσταση' στην οποία εφαρμόζεται,
- γ) των απόψεων αυτών που το εφαρμόζουν - για τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά του
- δ) των αντιδράσεων των μαθητών.

Βιβλιογραφία 1/2

- Kogan, M. (1986) Education Accountability. London: Hutchinson.
- McCormick, R. and James, M. (1990) Curriculum Evaluation in Schools. London: Routledge.
- McCormick, R. (ed.) (1982) Calling Education to Account. Milton Keynes: The Open University.
- Millman, J. (1981) Handbook of Teacher Evaluation. London: Sage.
- Murphy, R. and Torrance, H. (1987) Evaluating Education: Issues and methods. London: Harper & Row Publishers.

Βιβλιογραφία 2/2

- Wentling, T. (1980) Evaluating Occupational Education and Training Programmes. London: Allyn & Bacon Inc.
- Altrichter, H., Posch, P. and Somekh, B. (2001) Οι Εκπαιδευτικοί Ερευνούν το Έργο τους: Μια εισαγωγή στις μεθόδους της έρευνας – δράσης. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Πηγιάκη, Π. (2003) Προετοιμασία, Σχεδιασμός και Αξιολόγηση της Διδασκαλίας. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Μαυρογιώργος, Γ. (1993) Εκπαιδευτικοί και Αξιολόγηση. Αθήνα: Σύγχρονη Εκπαίδευση.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

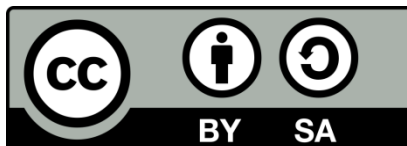
Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2014. Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, Αλέξανδρος Κουτσούρης. «Γεωργική Εκπαίδευση». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<https://mediasrv.aua.gr/eclass/courses/OCDAERD100/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων, π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Η άδεια αυτή ανήκει στις άδειες που ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ορισμού Ανοικτής Γνώσης [2], είναι ανοικτό πολιτιστικό έργο [3] και για το λόγο αυτό αποτελεί ανοικτό περιεχόμενο [4].

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

[2] <http://opendefinition.org/okd/ellinika/>

[3] <http://freedomdefined.org/Definition/EI>

[4] <http://opendefinition.org/buttons/>

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
 - το Σημείωμα Αδειοδότησης
 - τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
 - το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)
- μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.